

Koit Tikk tahab ratsarännakutes

MADIS JÜRGEN

Eesti Ekspress

Kassari Ratsamatkade peremees Koit Tikk ütleb, et eesti hobune on rännakutel tubli. Eriti, kui mehel ka mõistus kõrvade vahel on.

Isand Tikk, räägitakse, et te hakkate järgmisel kevadel hobusega Eestist Austriasse ratsutama. On sel tösi taga?

Asi on nii, et siia tuleb neil päevil üks Austria mees, kes tahab osta endale eesti tõugu hobuseid ja tahab teha matka Eestist Austriasse. Minek on 23. aprillil ja mul on plaan kaasa sõita.

Kuidas see sõit välja näeb?

Tee on pikk üle kahe tuhande kilomeetri, ja minnakse 70 päeva, Poola ja Tšehhi kaudu. Päevas sõidetakse umbes 30 kilomeetrit, galoppi ei tehta. Saateauto sõidab ees ja vaatab välja kohad, kus laagrisse jäädakse. Hobused ööbivad väljas, elektrikarjus on ümber.

No iga mees sellisele matkale ei pääse. Mõni on õnnelik, kui Hiiumaal matkata saab? Kui pikki matku Hiiumaal tehakse?

Meie teeme siin kolme-, viie- ja seitsmepäevaseid matku. Aga meie ei vahi niisama ringi. Meie matkadel sõidetakse 40-50 kilomeetrit päevas ja 35 kilomeetrit sellest galoppi. See on ka juba vaat et ekstreemsport.

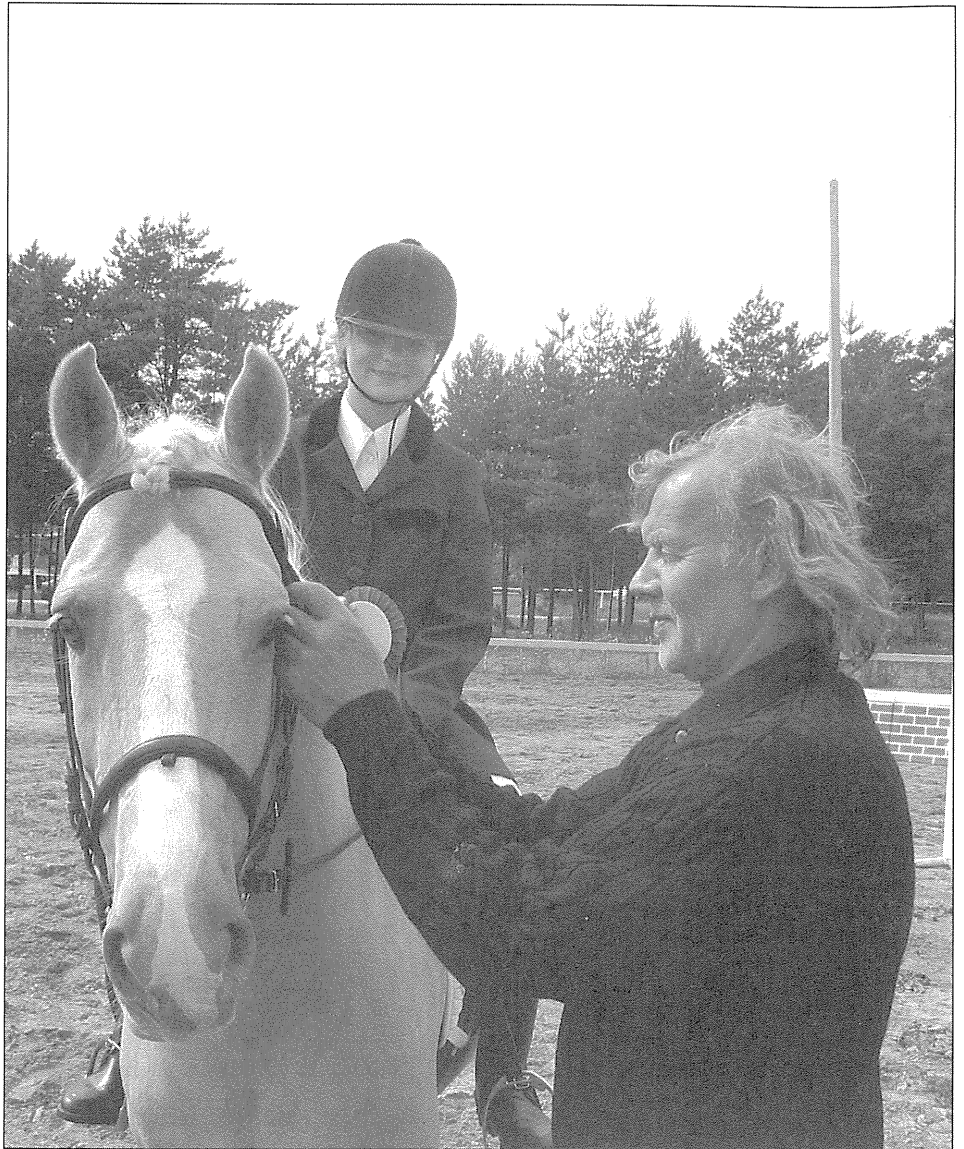
Kui suuri grupe te kokku panna saate?

50 kilomeetrise matka jaoks saame mõne aastaajal 10-15 hobust välja panna, kui vaja on. See ei ole probleem. Võistlushobused lähevad ka mängu ja see on neile nagu treeningu eest. Meil on ju hobuseid kokku üheksakümmend ja mõni peale.

Te olete Kassaris ühed kõvemad rännaku-mehed Eestis. Kuidas te tulite selle peale, et rännakuid hakata tegeema?

Kuidas me tulime! No sellega on nii, et kui sa metsas elad ja maneeži pole, siis on takistussõitu tipptasemel raske teha. Aga rännakute jaoks polegi erilisi tingimusi vaja. Saab iga ilmaga ja igal ajal treenida. Samas on rännak selline ala, kus on mõistust võib-olla rohkem vaja kui takistussõidus. Takistussõidus on ka keeruline, takistustel on erinevad vahemaad ja pead täpselt arvestama. Aga rännakul pead sõitma nii, et sa hobusele liiga ei tee. Et sa kindlasti tulemuse kirja saad ja et see oleks maksimaalne tulemus.

Kui sobiv eesti hobune rännakuteks on?

Koit Tikule meeldib korraldada spordivõistlusi.

Foto Ago Ruus

INTERVJU

No eelmisel aastal käisime Leedus. Sealsetel lahtistel meistrivõistlustel rännakus, kus osales 16 hobust, saavutasime 80 km sõidus II ja III koha hobustega Aariel ja Aabram (Aroon 656E pojad). 60 kilomeetrisel distantsil tuli aga esimesele kohale eesti tõugu täkk Torgel, kes oli aretusprogrammi raames toodud Leetu kohaliku hobuse žemaituka parandajaks. EM-il ja MM-il on pikemad distantsid ja seal me araabia hobustele muidugi vastu ei saa.

Mis on eesti hobuse eelised?

Aga eesti tõugu hobusega ongi selline asi, et ta on harjunud käima soos ja rabas. Tal on see geenides. Tori hobune on sul

varsti kõhuli sees ja ei lähe sealt läbi. Aga eesti hobune teab, kuhu astub. Võib-olla, kui 10 põlvkonda pole vahepeal sohu satunud, hakkab tal see oskus ära kaduma, aga kui seda uuesti meelde tuletada, siis see oskus taastub. Ma vähemalt arvan nii.

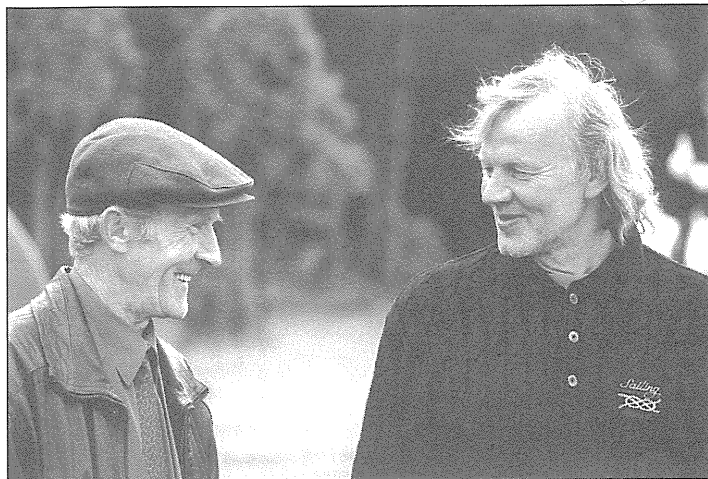
On see õige, et eesti hobune on vastu pidavam kui tori hobune?

Mis asi on tori hobune?! (Trotslikult.) Tori hobust pole ju enam! Tori hobuses on rohkem täisverelist kui midagi muud!

No võtame 70-aastate tori hobuse.

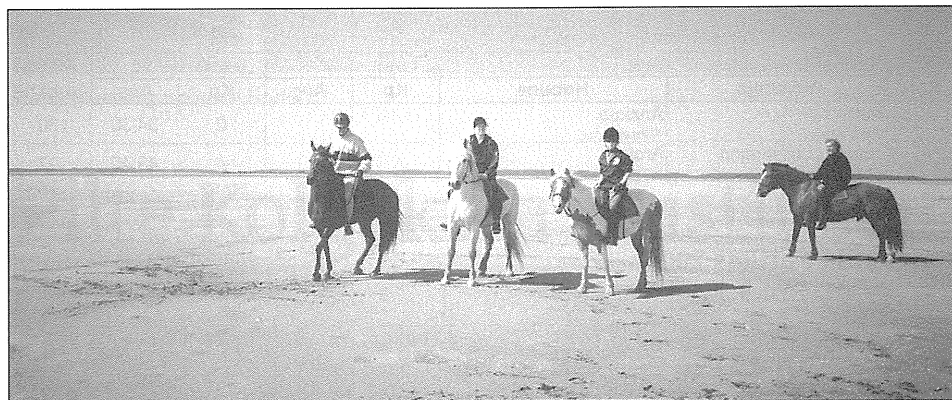
No 60-70 aastate tori hobusel on vastu pidavust küll, aga ta pole nii särtsakas kui eestlane. Eestlasel on ikka seda temperamenti. Meie võistlushobused on eestlase ja tori hobuse ristandid. Ma ütlen – kõik on võimalik nii eestlase kui ka torikaga. Aga ma kordan: sõitjal peab midagi kõrvade vahel olema!

MM-ini välja jõuda

Koit Tikk (paremal): ega iga asi ei peagi alati väga ära tasuma. Kui tegevus meeldib, siis ei peagi see alati olema nii väga rentaabel. Vasakul endine ratsasportlane Tõnu Rähn.

Foto Ago Ruus

Vahetevahel istub Koit Tikk sadulata hobusele ja saadab turiste ratsamatkal. Foto Anne Rohtla

Ja füüsis peab olema hea?

Meie eelis ongi see, et poisid (**Joosep ja Taavet Tikk**) on vahel kolmandiku maast kõrval jooksnud. Oleneb, millal sa sadulast maha tuled, ja et sa just õigel ajal annad hobusele võimaluse puhata. Nad peavad tõesti olema füüsiliselt heas vormis. Samas, kui sa oled habras tüdruk, kes hobust ei sega, ei peagi kõrval jooksuma.

Kas Joosep ja Taavet unistavad juba sellest, millal MM-ile pääsevad?

Mingit sihid on seatud jah. Aga see on nii pikaajaline protsess. Ma vaatan, kuidas perekond Rohtla praegu tegutseb. Neil on kogu tsükkel pika aja peale ette kavandatud, vähemalt viie aasta peale ette. Aga noortel nagu meie poisid, on raske. Koolid vaja lõpetada, elu paika panna...

Aga muidugi. Me tahame ka MM-ile jõuda. Ja jõuame ka!

Selleks tuleb enne vist mõni kobe araablane muretseda.

Novatt! Häda on selles, et rännakus pole Kruudat nagu takistussõidus. Oleks meil ka oma Kruuda...

Te teete oma eesti hobustega edukalt kolmevõistlust. Missugune ala eesti hobusele paremini sobib – koolisõit,

kross või takistussõit?

Missugune ala sobib! Loomulikult hakkab kõik pihta ratsastamisest. Kui skeemisõit tuleb välja, kui hobune allub, tulevad teised asjad kõik järgi. Kõik on võimalik!

Aga julgust eesti hobusel jätkub, et hirmsastest krossitakistustest üle hüppata?

(Naerab.) Hobusel on ükskõik, mida ta hüppab. Ega krossitakistus hobuse jaoks õudne ei ole! Krossitakistus on selle jaoks õudne, kes hobusel seljas istub. Takistussõidus on palju õudsamaid takistusi, mis sellest, et latid on peenemad. Vigu tehakse takistussõidus palju-palju rohkem.

No ma arvan, et me oleme mõlemad näinud, kuidas hobune kolmevõistluse krossil surma saab.

Igal pool võib surma saada, takistussõidus ka! (Seda lauset ütleb härra Tikk kaks korda.) Aga muidugi – selliseid kolmevõistluse krosse nagu vanasti, et kui hobune on kaks korda krossi läbi sõitnud, siis on elutöö tehtud, selliseid enam ei ole. Ja rännakutel on mindud ka loomasõbralikumaks. Saad marsruuti valida ja hobust hoida.

Teie hobustel on toredad nimed, Dimitri Donskoi ja Vend Voitka jne. Kust need tulnud on?

Meil on igasuguseid nimesid. Meil on Aleksander Suur siin ja... Meil on nii, et see, kes esimesena varssa näeb, sel on õigus talle nimi panna. Ameerikas oli vanasti nii, et see, kes vasikat nägi, võis oma märgi talle peale kõrvetada ja vasikas oli tema oma. Meil hobust endale ei saa, aga nime võid panna.

Kes selle Donskoi pani?

Donskoi on minu enda pandud. Eks ta ole nii, et nimest oleneb palju. Inimesel ka. Nimi paneb paika, kuidas su elu kulgema hakkab. See on fakt.

Ja noorest varsast saab ju ka kohe aru, mis tast tuleb. 75 protsenti saab aru. Hiljem enam ei saa, aasta-pooletise vanusest enam ei saa. Hiljem on asi jälle selgem.

Hiiumaal on nii, et tänu Tikule, on hakatud kõvasti hobuseid ostma.

Ei tea. Ei usu. Hiiumaal on hobuseid 400 ja 500 vahel, aga võiks hoopis rohkem olla. Ega hiidlane eesti hobusest suurt ei pea. Hiidlane on konservatiivne. Algul läheb tal kaua aega, aga kui midagi omaks võtab, siis hoiab sellest kõvasti kinni.

Muide. Tsaariajal oli hiiu hobune hoopis hinnatum kui muud eesti hobused.

Hiiu hobune oli väike, tal oli iseäralik hele värvus. Mitte kollased, aga hallid. Ma ise arvan, et nad olid heledad sellepärast, et neid kasutati talvel. Siis ju jääõhkujaid ei olnud. Hobusega pidi üle jää saama.

Hiiumaal on ju lausa kaks rahvast, keda kutsutakse hobuse järgi – märahiidlased ja hobuhiidlased. Nad elasid Hiiu-maa eri paikades, ja elatusid hobustest.

Aga kui tänapäeval ratsavõistlusi peetakse, tuleb ju ka hobuseid kokku küll.

Tuleb jah. Ma ise ka imestan. Omanikke on Hiiumaal midagi kolmekümne ringis. Ja olgu takistuse kõrgus 50 cm või meeter, ükskõik. Hobusega on tööd tehtud ja nii peabki olema.

Kas keegi veel hobust vankri ette ka paneb?

Vähe. Mingit aktiivset kasutatust Hiiu-maal küll ei ole. Aga siin on ministereiumimehed süüdi. Rootsis on hobusega töötamine keskkonnaprogrammides sees. Meil ei ole.

(Kirglikult.) Meil on ainult see Metsmakeri jutt, et las aga hobune olla karjamaal. Et las ta sööb ja las see ollagi tema töö. Aga mis töö see on!? Ja kuidas sa siis aretuses valikut teed – kes paremini sööb, selle järgi teed valiku? Jõudluskontroll peaks olema ikka muude asjade järgi. Aga proovi sa seda mõnele mehele ütleda! Või naisele.